

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevino Jugoslavijo

mesečno 25 Din

polletno 150 Din

celoletno 300 Din

za inozemstvo

mesečno 40 Din

nedeljska izdaja

celoletno v Jugo-

slaviji 120 Din, za

inozemstvo 140 D

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III

Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana

pisma se ne sprejemajo - Uredništvo

telefon št. 2050, upravljalstvo št. 2328

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
istop. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 1 D 2-50, veliki
po 3 in 4 D, v
uredniškem delu
vrstica po 10 D
n Pri večjem q
naročilu popust
izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
dneva po prazniku

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.345
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797Tardieu-Briandov
kabinet

Težka kriza francoske vlade, ki je bila odprta 22. oktobra s padcem Brianda, je po raznih zanimivih peripetijah v nedeljo našla svoj logičen zaključek v sestavi desničarskega kabineta g. Andreja Tardieua. Senzacionalni so bili že prvi dnevi, ko je g. Daladier, voditelj radikalnih socialistov dobil mandat za sestavo vlade. Pet dni je tekla g. Daladier v potu svojega obraza med Reimsom, kjer so baš zborovali delegati njegove stranke in Palais Bourbon, kjer so zborovali socialisti. Nekajkrat se je zdelo, da bodo socialisti podlegli njegovim skušnjavam in da mu bo uspelo formirati dokaj močan levičarski kabinet. Kajti med socialisti jih je nekaj, ki bi bili radi ministri, da omenimo samo Paul Boncour in Renaudela. Toda na veliko ogorčenje g. Daladiera in njegovih je med socialisti prevladala skupina, ki ima večjo vero v tisočletno eshatologično socialistično kraljestvo kot pa v tako pogosto se menjajoče ministrske kabinete. Socialisti se v splošnem čutijo močnejše v opoziciji kot v vladi, kjer je treba tudi delati in ne le govoriti. Razven tega bi bilo nevarno prepustiti obširno polje opozicionalstva samim komunistom, ki si ne žele nič bolj, kot spraviti svojega tekmeča v ministrske fotelje. Z mislijo g. Daladiera ni bilo torej nič in s težkim srcem je bil prisiljen, da vrne mandat predsedniku republike.

G. Clémentel, ki je bil na to poverjen za sestavo vlade, si je napravil zelo priprost načrt: Vlado naj tvori sredina! Levice, to so socialisti in desnica, to je Marinova skupina naj bode ta vrženi v zunanjo temo. Obe skrajni krili si držali ravnovesje na ta način, da se ju radi njunega kulturnega obilježja drži trajno v nasprotju. Čim bi grozila rdeča nevarnost, bi Marinovih 100 poslancev, tako je računal g. Clémentel, nemudoma glasovalo za vladne predloge. A prav tako si je bil svest glasov socialistov, če bi veljalo udariti po desnici. Idila g. Clémentela pa je spuhla ob trdovratnem odporu užaljenega g. Daladiera, ki ni hotel služiti, kjer je želel gospodovati.

S tem je bila samoposebi nakazana edina rešitev, sestava desničarskega kabineta, nekako istega, ki je stal za Poincaréjem in Briandom. Tardieu, novi mandatar, ga je skušal prvotno formirati nekoliko bolj levičarsko in pritegniti radikalne socialiste, da se znebijo njihove močne opozicije. Poizkus je pa spodletel in tako je nova vlada stvorena iz desničarskih in sredinskih strank, ki so tudi dosedaj tvorile vladno večino.

V tej okolnosti je pa tudi najtežji problem novega kabineta. Briand bo vodil zunanje ministrstvo kot doslej, Marin, Mandel, Frank Bouillon, ki so ga pustili zadnjič pasti, so pa tudi ponovno zastopani v vladi. Vprašanje je, kdo bo odnehal, oziroma, kdo je že popustil. Skrajna desnica je pustila Brianda pasti, ker ni odobraval tolikšnega popuščanja napram Nemčiji »brez garancij«. Po njenem mnenju bi francoska armada morala ostati vsaj še nekaj let onstran Rena, da Francija zadostno utrdi svojo vzhodno mejo. Povrh se jim reparacije ne zde dovolj zagotovljene, če je zanje poročstvo le dobra volja Nemcev.

Vprašanje pa je, če bi kakršnikoli ostrejši protinemiški kurz bil v skladu s celokupno pomirljivo akcijo, katere veliki glasnik je ravno Briand in ki se je upapolno oklepa danes domala že vsa Evropa. Koliko mislijo Nemci iskreno, o tem bi se gotovo dalo govoriti. Toda gotovo je bolj graditi sporazum na moralne temelje medsebojnega zaupanja, kakor pa zgolj na bajonete, kajti pri modernih vojnih sredstvih in iznajdbah, katerih mnogo je še vojaška skrivnost, vojna ne more pomeniti drugega kot popolno medsebojno uničenje. Zato kot iskreni prijatelji miru ne moremo ničesar bolj želeli, kakor da prevlada pomirljiva Briandova teza, ki vodi preko Locarna in Haaga in je rodila že mnogo razveseljivih uspehov.

Upoštevati je tudi treba Anglijo, ki pod impulzivnim vodstvom laburistov posega vedno aktivnejše v evropske razmere in njen dominajoč vpliv, ki še vedno bolj raste. Francija, ki mora gledati po vseh žalostnih skušnjah preteklosti na svojo varnost, itak ni našla vedno dovolj razumevanja pri Delavski stranki, ki ima napram Evropi mnogo prostejše roke, ker ni tako direktno zainteresirana. Vse to bo morala skrajna desnica upoštevati in čeprav jo vodi idealna skrb za domovino, ne bo smela po nepotrebnem oteževati Briandov njegovega zunanje-političnega stališča, ki je našlo povsod v Evropi toliko hvaležnega odmeva.

Nova francoska vlada

Levičarji v strogi opoziciji, radikalni socialisti še nevtralni

Točno opolnoči med 2. in 3. novembrom je Tardieu sestavil vlado. Oficijelna ministrska lista ne obsega manj kot 27 oseb, 16 ministrov in 11 državnih sekretarjev. To je eden najjačjih kabinetov, ki so bili kdaj sestavljeni v Franciji. Kabinet je sestavljen sledeče:

Ministrsko predsedništvo in notranje ministrstvo: André Tardieu. — Državni podtajnik v ministrskem predsedstvu: Marcel Héraud. — Državni podtajnik v notranjem ministrstvu: René Manaud.

Justično ministrstvo: Lucien Hubert. Finance: Chéron. — Državni podtajnik: Champetier de Ribes.

Zunanje zadeve: Aristide Briand. Vojno ministrstvo: Maginot.

Vojna mornarica: Leygues. — Državni podtajnik: De Ligne.

Kmetijsko ministrstvo: Hennessy. — Drž. podtajnik: Robert Serot.

Javna dela: Pernot. — Državni podtajnik: Mallarmé.

Trgovina: Flandin.

Zrakoplovstvo: Laurent Eynac.

Kolonije: Pietri. — Državni podtajnik: Delmont.

Socialno ministrstvo: Loucher. — Državni podtajnik za zdravstvo: Oberkirch. — Drž. podtajnik za telesno vzgojo: Henry Paté. — Državni podtajnik za lepe umetnosti: Francois Poncet. — Državni podtajnik za tehnično šolstvo: Barety.

Prosveta: Marraud.

Ministrstvo za penzije: Gallet.

Pošta: Germain Martin.

Trgovska mornarica: Rollin.

Vodilne osebnosti novega kabineta so: Tardieu, Briand, Hubert, Maginot, Leygues, Loucher.

Pariz, 4. nov. (Tel. »Slov.«) V Tardieu-vev kabinetu so 4 senatorji in 24 poslancev. Med senatorji spada Cheron k republikanski uniji, Hubert Maraud in Gallet pa k radikalni demokratični levici. Od 24 poslancev pripada 2 republikanskim socialistom (Briand in Jenessy, 2 neodv. levici (Pathe in Delmont).

6 radikalni levici (Loucheur, Lawrence Eynac, German Martin, Mallarne, Manaut in Deligne), 8 levim republikancem (Tardieu, Leygues, Flandin, Pietri, Rollin, Barety, Heraud in Petsche), 2 sta člana demokratične socialistične akcije (Maginot in Poncet), 3 so člani Marinove skupine (Pernot, Oberkirch in Serot), 1 je alžaski demokratični katoliški nacionalec (Champetier de Ribes). Skupno pripada 15 ministrov desničarskim strankam, levici pa pripadajo pristaši demokratične levice v senatu, republikanski socialisti, neodvisni levici in radikalni levici v poslanski zbornici.

Na današnji prvi seji je na vrsti posvetovanje o zunanjih in davčni politiki nove vlade, kar bo prišlo kot prva stvar na razpravo pred poslansko zbornico.

»Petit Parisien« piše, da bo Briand podal obširno izjavo o problemih zunanje politike. »Matin« poroča, da namerava nova vlada voditi politiko znižanja davkov, da pa se bo velik del proračunskih presežkov porabil za javna dela itd.

Pariz, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Desničarski listi so še v nedeljo izražali bojazn, da ne bi v trenutku, ko bo prišlo v poslanski zbornici do nove razprave o izpraznitvi Porenja ali o Youngovem načrtu, oni del večine, ki je pred dvema tednoma vrgel Briandov kabinet, glasoval tudi proti Tardieu-vev kabinetu. Temu je Tardieu ušel s tem, da je bila v Nemčiji sprejeta Hugenbergova ljudska zahteva. Tardieu je že sedaj dal objaviti, da se mora po uspehu plebiscita v Nemčiji razprava o Youngovem načrtu in izpraznitvi Porenja odgoditi za nedoločen čas.

Andre Tardieu

A. Tardieu, ki prevzema vodstvo francoske politike, je star 53 let in velja že dolgo za enega najbolj izobraženih in nadarjenih francoskih politikov. Njegova življenjska kariera je diplomatsko-publicistična. Takoj po končanih študijah je bil dodeljen francoskemu poslanstvu v Berlinu (1897) kot poročevalski attaché in se je na ta način podrobno seznanil z nemško žurnalistiko in pangermanističnimi tendencami, ki so se v Viljemovi dobi tako bogotno razširale. Ze naslednje leto pa je bil Tardieu odpoklican v Pariz, kjer je bil v zunanjem ministrstvu dodeljen isti službi, kakor jo je vršil v Berlinu.

Kmalu pa je postal tajnik ministrskega predsednika in ostal na tem mestu skoraj 4 leta.

Tardieu razpolaga z jako temperamentnim publicističnim talentom. Zgodaj se je udeleževal na žurnalističnem polju, dokler ni 1903. leta čisto pustil diplomatske kariere in se docela posvetil žurnalistiki. Stopil je v uredništvo »Temps«, kjer je čez 10 let vodil zunanjo politično redakcijo tega uglednega lista pod psevdonimom Georges Villiers.

Ob izbruhu vojne se je prostovoljno javil k vojakom, čeprav je bil preje radi izredne kratkovidnosti oproščen vojaške službe. Kot navaden vojak je po nekaj tednih odšel na bojišče, da se bori za stiskano domovino. Francoska vlada, ki je bila že preje pozorna na nadarjenega moža, je pa želela, da Tardieu služi domovini na drugem polju in z drugim orožjem, ki bo učinkovitejše od vojaške puške. Poklican je bil z bojišča in poslan v posebni misiji v Washington, kjer je s svojim duhovitim in spretnim peresom storil neprecenljive usluge francoski republiki. Njegovih nekaj sto člankov, ki jih je napisal proti Nemčiji v najuglednejših ameriških listih, ni najmanj pripomoglo, da je Amerika stopila v vojno na strani antante. Po vojni napovedi je bil spreten organizator ameriških vojnih sil pri ekspediciji na evropsko bojišče.

Kmalu hitro so se pričela mirovna pogajanja. Je pihel v Pariz, kjer je bil kot najboljši poznavalec Amerike in Wilsona desna roka Clemenceau-u. V veliki meri je njegovemu vplivu pripisati, da so francoske teze zmagale v mnogih točkah nad Wilsonovimi. Po Clemenceau-jevem odhodu je kot prvi sodelavec Poincaré-ja znatno vplival na povojno politično smer Francije. Izvrsten organizator se je izkazal Tardieu pretekle tri leta, ko je kot minister za javna dela imel mnogo uspehov. Od julija letošnjega leta dalje je pa vodil važno notranje ministrstvo.

Ukinjenje oblasti in vel. županstev

Dravska banska uprava prične poslovati dne 11. novembra

Ljubljana, 4. novembra. AA. Zastopnik velikega župana vl. sv. dr. Andrejka objavlja:

Na podstavi razpisa ministrstva za notranje posle z dne 1. novembra 1929, br. 48 630-III se ukinja poslovanje dosedanjih županij z 10. novembrom 1929, poslovanje oblastnih samouprav pa s 15. novembrom 1929. Pristojnost županij ter oblastnih samouprav preide z 11. novembrom 1929 odnosno s 16. novembrom 1929 na pristojno kraljevsko bansko upravo.

Glede na to je vse uradne pošiljke, za katere je bila doslej pristojna županija v Ljubljani odnosno županija v Mariboru, na-

slavljati od 11. novembra 1929 dalje na kraljevo bansko upravo v Ljubljani.

Uradne pošiljke, za katere je bila doslej pristojna oblastna samouprava ljubljanske odnosno mariborske oblasti, pa je od 16. novembra 1929 naslavljati istotako na kraljevo bansko upravo v Ljubljano.

Zagreb, 4. novembra. AA. Veliki župan zagrebške oblasti dr. Zoričič objavlja: Na podlagi odredbe ministrstva notranjih del z dne 1. nov. III št. 48.630 preneha poslovanje županij z 10. novembrom t. l. vključno. Vsi njihovi posli preidejo na pristojne banovinske uprave, ki prično uradovati z 11. novembrom t. l. Njihove kompetence preidejo na pristojne banovinske uprave.

Organizacija banske uprave

Določitev uradniških položajev -- Vprašanje oblastnega uradništva

Belgrad, 4. nov. (Tel. Slov.) Z ozirom na organizacijo banske uprave so se odločili tudi posebni uradniški položaji.

Tako je določilo kmetijsko ministrstvo za kmetijsko službo pri banovinah te položaje: 1. Višje kmetijske, agrarne in veterinarske svetnike; 2. višje kmetijske, agrarne in veterinarske inšpektorje; za svetnike in inšpektorje so določeni položaji od I. 4 — I. 3; 3. kmetijske agrarne in veterinarske tajnike; 4. kmetijske agrarne in veterinarske pisarje; 5. kmetijske agrarne in veterinarske adjunkte, oziroma pristave. Začetno

Značilno je, da se Tardieu, ki je razvpit kot velik nasprotnik Nemčije, v danem položaju kaže zelo pomirljivega in da je bilo eno njegovih glavnih prizadevanj, da si zagotovi sodelovanje Brianda. Vse to nam vlija zaupanje, da se močni, a pomirljivi kurz francoske zunanje politike tudi pod novim kabinetom ne bo spremenil.

Morilci Tonija Šleglja
prijeti?

Zagreb, 4. nov. (Tel. »Slov.«) V zvezi z umorom dveh zagrebških detektivov smo doznali, da je bil prijatelj brat morilec Mato Babić, ki je obtožen, da je preskrbel bratu revolver, s katerim je ubil Tonija Šleglja. Govori se, da je v teku preiskave aretirani Hranilović priznal soudeležbo pri umoru Tonija Šleglja in da je bil poleg, ko ga je Babić ubil. Tajna umora Tonija Šleglja bi bila torej s tem razkrinkana.

Kakor se čuje, se je našla pri hišni preiskavi obtožencev večja količina eksplozivnih sredstev. Hranilović je izjavil, da so dobili orožje njegovi drugi in on svoječasno od g. Gustava Perčeca.

Seja vrhovnega
zakonodajnega sveta

Belgrad, 4. novembra. AA. Vrhovni zakonodajni svet je imel danes sejo od 16. do 19. ure. Na seji se je pretresal predlog stečajnega zakona, zakona o poravnavi izven stečaja in zakona o uveljavljanju tet dveh zakonov. V imenu ministra pravde je vodil sejo, dr. Bertold Eisner, predsednik senata vrhovnega sodišča v Sarajevu. Prihodnja seja je sklicana za jutri ob 16. Na dnevnem redu bo pretres zakonskega predloga o vinu in predlog zakona o izboljšanju živino reje.

Seja upravnega odbora
Narodne banke

Belgrad, 4. novembra. AA. Upravni odbor Narodne banke je imel danes od 9. do 13. sejo, ki so ji prisostvovali tudi odborniki iz notranjosti države.

Člani upravnega odbora so skupno s komisarjem Narodne banke popoldne posetili zavod za izdelovanje novčanic na Topčideru, ki bo dograjen v nekaj dneh.

Hugenbergov poraz

Hugenbergova zahteva po ljudskem glasovanju proti Youngovemu načrtu in za obsodbo »veleždajalskih« ministrov, ki so ta načrt podpisali, je sicer bila sprejeta, vendar s tako pičlim številom volivcev, da je doživel Hugenberg popoln poraz. Zakaj od nad 41 milijonov vpisanih volivcev se je vpisalo za Hugenbergov predlog le nekaj nad 4.130.000 volivcev, torej samo 0,06 odstotkov volivcev več, kakor pa zahteva zakon. Samo ena desetina nemških volivcev je odobrila srčne fraze nemških hipernacionalistov, devet desetih nemških volivcev pa se je z neglasovanjem izreklo proti Hugenbergu. Teh devet desetih neglasujočih volivcev je zgovoren dokaz Hugenbergovega poraza. Ta poraz pa je tem hujši, če upoštevamo, da so stranke, ki so bile za Hugenbergovo zahtevo, dobile pri prejšnjih volitvah nad 6 milijonov glasov. To se pa pravi, da Hugenberg s svojo zahtevo ni mogel navdušiti niti lastnih pristašev. Dva milijona njegovih bivših volivcev je ostalo doma, pa čeprav jih je vabil Hugenberg na vse načine. V resnici poraz, kakor ga dožive stranke le redko.

Da bo poraz, je začutil Hugenberg tudi sam, kakoj ko so bili objavljeni prvi rezultati vpisovanja. Vsa velika mesta, ves zapad, vsi industrijski kraji niso pokazali za Hugenbergovo akcijo nobenega zanimanja. Hugenberg je zato po svojih listih že pričel pripravljati svoje pristaše na poraz in da ne bi ta izgledal tako hudo, ga je skušal olepšati z izgovorom, da je propadel vsled terorja vlade. Šel je celo dalje in napadel vladni aparat, da bo ta volivne rezultate potvrdil, kar mu je prineslo zelo nerodno tožbo notranjega ministra! Pa tudi ti izgovori so padli v vodo! Kajti zahtevano število vpisov je Hugenberg vendarle dosegel in baš pičlo število glasov nad zahtevanim minimumom dokazuje, da ni bilo terorja, temveč da je bil narod proti Hugenbergu.

Sicer pa bi storil Hugenberg mnogo bolje, če o terorju ne bi niti govoril, kakaj baš njegovi pristaši so izvajali največji teror. Tako se je moral vzhodni Nemčiji vpisati za Hugenbergovo zahtevo vsak, kdor je bil le količjak odvisen od veleposestnikov. Le tako je bilo mogoče, da se je vpisalo za Hugenbergovo zahtevo vse polno ljudi tudi v krajih, ki so vedno volili v ogromni večini proti nemškim nacionalcem in narodnim socialistom. Toda volitve so tajne, vpisovanje za ljudsko glasovanje pa je bilo javno. Prilike za pritisk na volivce in za kontrolo njegovega glasovanja več ko dovolj!

Da bi s svojo zahtevo prodril, je nagromadil Hugenberg v svojem predlogu vse, kar bi moglo v Nemčiji vleči. Nastopil je proti trditvi, da je Nemčija zakrivila svetovno vojno, da se mora vse zasedeno ozemlje vrniti takoj Nemčiji, da se mora razveljaviti določba Verzajškega miru o nemškem priznanju vojne krivde in da ne sme Nemčija prevzeti nobenih novih bremen. Jasno je, da je vsak Nemec v svojem srcu za te zahteve, ker so pač v nemškem interesu. Ali nemški narod ve tudi to, da teh zahtev ni mogoče enostransko doseči in da bodo te uresničene šele takrat, kadar jih sprejmejo tudi oni, ki so diktirali Verzajški mir. S tem pa je dobilo vse glasovanje za Hugenbergov predlog tudi velik zunanje-političen pomen, ker pomeni, da devet desetih nemškega naroda odobrava Stressemannovo politiko pomirjenja, samo ena desetina pa je za revanžno politiko Hugenbergova in njegovih zaveznikov. Veliki pomen od Hugenbergove povzročene glasovanja je baš v tem, da je doživela revanžna misel poraz in da Evropa sedaj ve, da je nemški narod dejansko za politiko miru.

Hugenberg je apeliral na skrajni radikalizem in upal, da s tem okrepi svojo nacionalno stranko. Dosegel pa je baš nasprotno. Čim bolj je propagiral ekstremna nacionalistična načela, tem bolj je agitiral za — narodne socialiste. Ti so pravi zastopniki skrajnega nacionalizma in ko je Hugenberg nastopal za ta socializem, je dejansko povzročil, da so pričeli odhajati pristaši njegove nacionalne stranke v narodno socialistično. Ta se je na račun nacionalistov dobro razširila in prepozno je spoznanje nemških nacionalistov, da so delali s svojo akcijo le za svoje nasprotnike — narodne socialiste. V tem napačnem računu Hugenbergova je njegov najhujši poraz, ker dokazuje, da je bila vsa njegova akcija le agitacija proti sebi.

To spoznanje je danes prodrlo tudi že v kroge nacionalne stranke, ki vidi, da se bo za njo stvar tem slabše končala, čim dalje bo trajala. Zato se ni čuditi, če nekateri nacionalci že predlagajo, da se ljudsko glasovanje sploh opusti, ker tudi ni nobenega upanja na uspeh. Kajti, da bi prodril Hugenberg pri ljudskem glasovanju, potrebuje nad 20 milijonov glasov, od katerih mora biti najmanj 10 milijonov za njegov predlog. Teh milijonov pa Hugenberg nikakor ne more zbrati in naj bi mu postali zvesti tudi vsi oni volivci, ki so ga sedaj zapustili. Vse pa kaže, da ga bo prihodnjič zapustilo še več volivcev, ker bodo ljudje njegovo akcijo vedno bolj občutili le kot nepotrebno nadlegovanje volivcev in še bolj nepotrebno zapravljanje državnega denarja.

Revanžna politika nemških nacionalistov propada in izid vpisovanja za Hugenbergov predlog dokazuje, da je bil ta le zadnje obupno sredstvo, ki ni pomagalo in ne more pomagati. Nemški narod je za mir in revanžno politiko je obsojena na neuspeh.

Dunajsko vremensko poročilo. Milo vreme. Začasnoboljšanje. Posebno na gorah in v južnih alpskih deželah.

Sir Eric Drummond v Belgradu

Izjave časnikarjem

Belgrad, 4. nov. AA. Danes ob 16.30 je generalni tajnik Društva narodov sir Eric Drummond v krogu svojih sodelavcev sprejel v hotelu »Srpski kralj« predstavnike domačega tiska in belgrajske poročevalce inozemskega časopisja. Ko se je Drummond seznanil z vsemi prisotnimi, je izjavil časnikarjem: Nenavadno sem zadovoljen, da lahko danes sprejemam zastopnike jugoslovenskega tiska. Preden govorim o drugem, bi prosil liste, da naj pri vladi tolmачijo izraze naše tople hvalečnosti in našega iskrenega priznanja za sprejem, ki nam je bil iskano in za prišerno gostoljubje. Simpatije, ki so nam bile iskane, vemo ceniti tudi zaradi tega, ker smo tu zastopniki Društva narodov, v katerem zavzema Jugoslavija od njegovega začetka eno najuglednejših mest. Naloge članov Sveta Društva narodov so težke in velike. Država, ki je zastopana v Svetu Društva narodov, se mora pečati ne samo z vprašanji, ki jo zanimajo kot tako, marveč mora imeti obenem tudi tako široke vpoglede, da se zavzema z enako pozornostjo za vprašanja ostalih držav in vsega sveta. Globoko sem uverjen, da bo Jugoslavija odlično in vestno izpolnila to poslanstvo, tembolj, ker so zastopniki te države ponovno sodelovali pri delu raznih skupščin, konferenc in odborov Društva narodov.

Sir Drummond je nato govoril o vlogi časopisja v državah, ki so članice Društva narodov. Časopisje teh držav ima posebne dolžnosti glede tolmачenja naziranj in stališč svojih predstavnikov, kakor tudi glede obveščanja lastne javnosti o delu Društva narodov in njegovih odborov ter o vprašanjih, ki jih Društvo narodov rešuje. Časopisje mora v vseh teh ozirih biti vzgojni organ, zlasti zaradi dejstva, ker so vprašanja, ki jih pretresa Društvo narodov, splošnega pomena. V takih primerih je časopisje pozvano, da sodeluje z Društvom narodov in da podpira lastno državo v izvrševanju sklepov Društva narodov. Uverjen je, da bo tudi naše časopisje na višini te naloge in da bo skušalo koristiti ciljem Društva narodov.

Za tem je sir Drummond nadaljeval:

»Sedem let je poteklo, kar nisem bil v Belgradu. Sedaj sem v Belgradu šele 36 ur. A že teh 36 ur je zadostovalo, da se prepričam o pomembnem napredku, ki ga je dosegla v vseh pravih vaših prestolice. Naj mi bo dovoljeno pri tej priliki izreči najiskrenejše spoštovanje in najprišrčnejše čestitke jugoslovenskemu narodu za njegovo dosedanje delo

in napredek. To so plodovi naporov mladega in močnega naroda. Ako bo to delo neumorno nadaljeval, potem gre nasproti sijajni bodočnosti v miru. To želijo vsi oni, ki imajo kakršnekoli funkcije in opravljajo važnejše dolžnosti pri Društvu narodov. Vsak član Društva narodov naj doseže čim večje blagostanje. Zato se prav zelo radujemo vaših uspehov, ker smo uverjeni, da pogloblja blagostanje vsakega posameznega naroda splošno blagostanje vseh narodov in da je blagostanje vseh narodov najboljši podpornik miru, čemur je posvečeno Društvo narodov.«

Končno je sir Drummond izjavil časnikarjem, da je pripravljen odgovarjati na njihova vprašanja. Časnikar ga je nato vprašal, kaj pravi h komentarjem listov glede pta v Rim. Sir Drummond je odvrnil:

Odgovor na to vprašanje je prav enostavno. Moj položaj v Društvu narodov mi ne dopušča, da se pogosteje oddaljam od Ženeve. Pred 6 meseci sem prejel povabilo italijanske vlade, da obiščem Rim. Povabilo sem sprejel s tem, da posetim Rim po zaključnem zasedanju skupščine Društva narodov. Medtem sem sprejel še povabilo jugoslovenske vlade in ker sta si obe državi geografsko sosedni, sem sklenil, da obiščem obe državi.

Na vprašanje časnikarjev, kaj je z avdienco pri papežu, je Drummond odgovoril, da je prošil za avdienco iz čisto osebne pobude, ker je dober katoličan. Tekom avdience se je imenovala Jugoslavija le v zvezi s sedanjem apostolskim nuncijem, o katerem je sveti oče izjavil, da mu je bil dober sotrudnik v Varšavi.

Končno je časnikar stavljal vprašanje o Pan-Evropi. Sir Drummond je odgovoril, da pozdravljajo prijatelji Društva narodov vsako pot in vsako misel, ki zbližuje narode v političnem in gospodarskem pogledu. Pot do Pan-Evrope pa je še dokaj dolga. Glede gospodarskega zbližanja si Društvo narodov dokaj prizadeva, da bi ublažilo carinske postavke in doseglo čim večjo svobodno trgovino.

O rusko-kitajskem sporu je sir Drummond izjavil, da Društvo narodov še ni bilo naprošeno za intervencijo, niti od Rusije, niti od Kitajske ali katere druge članice ženevske institucije. Nadeja se, da bo spor rešen mirnim potom. Če pa bi nastala nevarnost vojne zapletljaj, bo Društvo narodov storilo vse, da prepreči vojno. — S tem se je sir Drummond ljubeznjivo poslovil od časnikarjev.

Naš les si priboril španski trg

Uspeh barcelonske razstave — Veliko odlikovanj — Milijonske kupčije sklenjene

Belgrad, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Iz Barcelone je prišlo poročilo, da je tekoma včerajšnje dneva obiskalo našo razstavo nad 60 tisoč obiskovalcev. Naša lesna industrija je dobila 9 glavnih nagrad (Grand prix), kar znači vsekakor rekord, poleg drugih srebrnih, zlatih in drugovrstnih kolajz, s katerimi je bila tudi nagrajena. Pri tem je pripomniti, da sta izrazito lesno-industrijske države Finska in Švedska dobili komaj po en ali dva Grand prixa.

Z ozirom na razstavo v Barceloni in z ozirom na novo trgovinsko pogodbo, sklenjeno med našo državo in Španijo, imamo že sedaj zaznamovati lepe uspehe, čeprav še ni pogodba ratificirana. Doznali smo, da so naše trdke sklenile po barcelonski razstavi s španskimi industrijskimi krogi milijonske kupčije. Pričakovati in upati je, da tudi slovenska industrija ne bo zamudila ugodnosti, ki jo ji nudi špansko-jugoslovenska trgovinska pogodba.

Daszynski sklical sejm

Napetost med Moscickim in Daszynskim zmanjšana

Varšava, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Včerajšnji razgovor med poljskim predsednikom republike Moscickim in sejmjskim maršalom Daszynskim je nekoliko ublažil politično napetost. V jutranjih nedeljskih listih je še dal Pilsudski po notranjem ministru objaviti žaljiv opis njegovega spopada, nakar je Daszynski sporočil predsedniku republike Moscickemu, da bo prišel v avdienco samo tedaj, če Pilsudskega ne bo zraven. Moscicki je na to pristal in po večurni avdienci je sejmjski maršal Daszynski določil novo sejo sejma na torek popoldne ob 5, na katero pa ne bodo smeli priti niti Pilsudski niti njegovi častniki, tako da je negotovljen miren potek seje.

šel v avdienco samo tedaj, če Pilsudskega ne bo zraven. Moscicki je na to pristal in po večurni avdienci je sejmjski maršal Daszynski določil novo sejo sejma na torek popoldne ob 5, na katero pa ne bodo smeli priti niti Pilsudski niti njegovi častniki, tako da je negotovljen miren potek seje.

Protifašistovsko gibanje v Belgiji

Bruselj, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Pred ljudskim domom je prišlo včeraj do krvavih spopadov med socialisti in fašističnimi mladinsko zvezo pri njeni protisocialistični manifestaciji. Bilo je oddanih več strelcev ter so bili ranjeni štirje fašisti in trije socialisti. Morala je nastopiti policija in vojaštvo, da so prostor izpraznili.

Justifikacija Habib Ulaha

London, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Po brezlični vesti iz Kabula je bil Habib Ulah, bivši razbojnik in poznejši tiran, na povelje Nadir kana z 11. člani njegovega spremstva usmrčen.

Obsodba atentatorjev na Liapčeva

Sofija, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Danes so bili pred sodiščem v Plovdivu obsojeni atentatorji, ki so izvršili pred meseci napad na ministrskega predsednika Liapčeva in na ministra za javna dela, pri katerem bi bila skoro oba ministra postala žrtvi napada. Glavni obtoženec Tirambarov je bil obsojen na dosmrtno ječo, pet sokrivcev pa na ječo 10 do 15 let.

Velikanska naročila na njujorški borzi

Newyork, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Ker je bila borza tri dni zaprta, se je nabralo toliko naročil, da bo njihova izvedba prava preskušnja tehnične ustroja borze. Zato tudi ni mogoče spoznati tendence današnje borze. V petek in soboto so prišla večinoma nakupna naročila za petrolejske vrednosti, dočim so se v nedeljo zopet v pričakovanju višjih otvoritvenih cen plasirala prodajna naročila, ki pa so deloma limitirana. Smatra se tudi, da bodo velebanke storile vse, da se razvoj na borzi stabilizira.

Italija organizira turško državno banko?

Carigrad, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Bivši italijanski finančni minister, grof Volpi dospe jutri na povabilo turškega finančnega ministrstva v Angoro. Temu potovanju pripisujejo listi velik pomen. Po vestih iz dobrega vira je to potovanje v zvezi z načrtom za ustanovitev turške državne banke. Turški listi javljajo tudi, da bo dospel v Angoro predsednik nemške državne banke dr. Schacht, da poda svoje strokovnjaško mnenje glede turške državne banke.

Sir Drummond pri Živkoviču

Belgrad, 4. novembra. AA. Danes ob 11.30 je predsednik vlade in minister notranjih zadev general Živkovič sprejel generalnega tajnika Društva narodov Drummonda. Sestanek je trajal pol ure. Po končanem sestanku je sir Drummond odšel na dvor v svečano avdienco.

Konferenca zadružnih strokovnjakov

Belgrad, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Za petek dopoldne je sklicalo kmetijsko ministrstvo v Belgrad konferenco zadružnih strokovnjakov radi novega zakonskega načrta o zadružništvu. Povabljeni so vsi uglednejši zadružni delavci. Povabili so se pa posamezniki, ne pa organizacije. Od Slovencev se udeležita konference dr. Joža Basaj, ravnatelj Zadružne zveze, in Anton Kralj, tajnik Zadružne zveze.

Deputacije ljubljanske univerze v Belgradu

Belgrad, 4. nov. (Tel. »Slov.«) V Belgradu se mudi deputacija ljubljanskega vseučilišča, na čelu z rektorjem dr. Metodol Dolencem in dvema članoma, profesorjem dr. Lukmanom in dr. Izidorjem Cankarjem. Deputacija bo jutri dopoldne ob 11 sprejeta v avdienci pri Nj. Vel. kralju, kjer bo rektor dr. Dolenc prebral addresso ljubljanskega vseučilišča na Nj. Vel. kralja kot zahvalo za veliki akt, s katerim je Nj. V. kralj blagovolil sprejeti predlog, da se ljubljansko vseučilišče imenuje vseučilišče kralja Aleksandra.

Ljubljančani pred drž. sodiščem

Belgrad, 4. novembra. AA. Danes ob 8 se je začela pred državnim sodiščem za zaščito države razprava proti Pavli Kastrinovi, Mariji Drašlerjevi, Lazarju Nešiću in Jakobu Zorgi. Ki so obtoženi zaradi razširjenja komunistične propagande med ljubljanskim delavstvom. Sodišču je predsedoval dr. Ogorelica, podpredsednik državnega sodišča za zaščito države. Po otvoritvi razprave je dal besedo drž. tožilcu, ki je prečital obtožnico. Pavla Kastrinova je obtožena po čl. 1. točka 1, in 2. zakona o zaščiti države v zvezi s § 91 b, srbskega kazenskega zakona; Marija Drašlerjeva in Lazar Nešić po čl. 1 in 2. zakona o zaščiti države; Jakob Zorga po čl. 1. točka 2 in 5 zakona o zaščiti države, kar je vse kaznivo po čl. 2. istega zakona. Pavla Kastrinova in Jakob Zorga sta še obtožena v zvezi s § 68. srbskega kazenskega zakona.

Zadnja poročila

Udržalu poverjena sestava vlade

Praga, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Uradno se javlja, da je Masaryk poveril sestavo vlade dosedanjemu ministrskemu predsedniku Udržalu.

Praga, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Danes se je uradno objavil izid drugega in tretjega skrutinja. Slovaška ljudska stranka v drugem skrutinju ni kandidirala profesorja dr. Tukey in tako ni izvoljen.

Macdonaldov povratek

London, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Ministrski predsednik MacDonald je danes prvič po svojem povratku iz Amerike prišel v poslansko zbornico, kjer so ga njegovi pristaši viharno pozdravljali.

Drzen sportni polet

Pariz, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Francoski mornariški poročnik Marinier je danes s svojim letalom izvršil drzen sportni polet. Startal je v toulonskem pristanišču, je vmes pristal pri jezeru Ameryju, potem pa poletel na vrh Mont Blanca, kjer je pristal v bližini observatorija.

Ubegli ruski jetniki

Stockholm, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Včerajšnja vest, po kateri je 60 političnih beguncev pribežalo iz ruskega ujetniškega taborišča na Solovjetskih otokih in se rešilo na finsko ozemlje, se popravlja tako, da je sicer res 60 ujetnikov pobegnilo, toda na finsko ozemlje jih je prišlo samo 13. Vsi drugi so najbrže ne potu omagali.

Novi italijanski poslanik v Berlinu

Berlin, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Dosedanji italijanski poslanik v Berlinu, grof Aldobrandi, ki je bil pred par tedni odpoklican z vsem osebjem, je dospel v Berlin, da predloži svoj odpoklic. Njegov naslednik bo knez Orsini Maroni.

Sava nevarno narašča

Zagreb, 4. nov. (Tel. »Slov.«) Veliko razburjenje vzbuja v Zagrebu naglo naraščanje Save. Vsi se boje katastrofe. Sava meri 2 m nad normalo. V jutranjih urah je nastala v vsaki uri za 10 cm. dočim narašča v popoldanskim za 6 cm.